

УДК 796.011.3:378.14

Сметанін С.В.¹, Захарова О.М.¹, Ковшаров Є.Ю.²

¹старший викладач, НУ «Запорізька політехніка»

²студент, НУ «Запорізька політехніка»

**ОСОБЛИВОСТІ МОДЕЛІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ
«ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ» В УМОВАХ ОБМЕЖЕНОЇ
РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ,
ПОВ'ЯЗАНИХ З ДИСТАНЦІЙНИМИ ФОРМАМИ НАВЧАННЯ**

Як наочно демонструє навіть поверхневий огляд стану здоров'я молоді в умовах сьогодення, студентство в наш час є, мабуть, однією з найбільш вразливих частин даної категорії населення, оскільки стикається з низкою труднощів, пов'язаних із низькою руховою активністю (викликаную, зокрема, необхідністю підтримання протягом тривалого часу статичної пози за столом, під час роботи робота з комп'ютером, тощо), збільшенням навчального навантаження, інтенсивністю впливу інформаційних потоків з різноманітних джерел, проблемами в соціальному та міжособистісному спілкуванні.

Фізичне виховання і як окрема навчальна дисципліна, і як напрямок професійної підготовки фахівців, є невід'ємною частиною навчального процесу у закладах вищої освіти. Спрямоване на зміцнення здоров'я, підвищення рівня фізичної підготовленості та забезпечення на цій основі високої працездатності, творчої активності студентів воно, таким чином виступає у якості важливої складової успішної самореалізації майбутніх висококваліфікованих фахівців.

Враховуючи, що з необхідністю переходу на дистанційні та змішані форми навчання, студенти більшу частину часу проводять за комп'ютером у малорухливому стані, це, природно, тягне за собою, окрім таких розповсюджених проблем, як гіподинамія, захворювання очей, викривлення хребта, також певні порушення нервово-психічного

стану, досить часто призводить до численних уражень систем кровообігу та травлення.

Дистанційна освіта – це, насамперед, певна педагогічна технологія, що передбачає взаємодію студентів і викладачів між собою в умовах значного фізичного віддалення, найчастіше, з використанням для полегшення умов спілкування сучасних інформаційно-комунікативних технологій. При цьому таке навчання має відображати практично всі властиві навчальному процесу компоненти (цілі та завдання, організаційні форми, зміст, засоби і методи навчання) і реалізується за посередницької функції спеціальними засобами телекомунікаційних технологій, що передбачають інтерактивність процесу навчання. Дистанційне навчання стає способом захисту студентів і викладачів від необхідності переміщатися в громадському транспорті, тривалого знаходження в заповнених аудиторіях, тощо як в умовах пандемії, так і за сучасних умов воєнного стану, що створюють значні небезпеки для навчальної та професійної діяльності фахівців галузі та здобувачів вищої освіти.

В таких умовах обмежуються заняття руховою активністю на вулицях, у спортивних залах, а це означає, що єдине місце, де можна займатися безпечно фізичними вправами, це місце проживання студента (дім, квартира, за окремих умов – гуртожиток, або місця перебування тимчасово переміщених осіб).

У зв'язку з цим стає актуальним проведення досліджень, спрямованих на вивчення ключових проблем студентської молоді, пов'язаних з організацією освітнього процесу з профільних дисциплін спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» у форматі дистанційного навчання. Необхідно враховувати, що дистанційне навчання студентів характеризується підвищенням часу, проведеного за комп'ютером, що ніяк не може позитивно впливати на їхній фізичний стан, рівень здоров'я та можливості формування професійних компетентностей. Статичний спосіб життя та низький рівень фізичної активності негативно впливають на їхнє здоров'я, благополуччя та якість життя, а також спричиняють додатковий стрес і ставлять під загрозу психічне здоров'я здобувачів вищої освіти.

Для підтримання фізичної активності рекомендуємо проводити індивідуальну роботу зі студентами з використанням інформаційних систем і технологій. Практика показує, що організація дистанційного навчання вимагатиме від викладачів розробки нових форм і методів роботи в організації навчального процесу зі студентською молоддю в режимі дистанційного навчання, потребує засвоєння навичок використання певного обладнання та спеціалізованого програмного

забезпечення, необхідного для забезпечення інтерактивних комунікацій зі здобувачами вищої освіти.

Сьогодні, щоб досягти успіху в будь-якій галузі, серед іншого, і в галузі вищої освіти, необхідно постійно розвиватися, вчитися й опановувати нові знання, обробляти значні обсяги інформації, підвищуючи рівень власної професійної підготовки. Ці вимоги стосуються як представників студентства, так і викладачів ЗВО, а також працівників всіх структурних підрозділів, задіяних в процесі надання освітніх послуг в системі вітчизняної вищої освіти. Крім того, дистанційне навчання, на наш погляд, охоплює як стандартні програми з підвищення рівня кваліфікації, так і додаткові курси, під час яких реалізуються способи тісного контакту студентів з викладачами, а також студентів між собою.

Проте під час дистанційного навчання освітні заклади можуть задіяти та використовувати набагато ширший інструментарій: спеціально підібрані та оптимізовані під студентів комп'ютерні програми, конференц-зв'язок, електронну пошту, онлайн месенджери, а якщо говорити про матеріальну базу, то для забезпечення інтерактивності процесу дистанційного навчання можуть бути використані персональні комп'ютери, планшети, смартфони, тощо.

Основною перевагою дистанційного навчання є зручна гнучка форма спілкування між викладачем і студентом. Водночас, оскільки таке спілкування опосередковано наявністю спеціальних технічних пристроїв, пов'язане з використанням певного програмного забезпечення, залежить від наявності на певних територіях надійного і безперебійного інтернет-зв'язку, та навіть елементарного електропостачання, практична реалізація такої педагогічної технології в сучасних умовах може викликати набагато більше складнощів, ніж надати певних переваг процесу освіти.

У зв'язку з вищезазначеним, можна констатувати, що для формування діючої моделі ефективної підготовки фахівців за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» потрібно враховувати відповідні виклики сьогодення і окрім вимог безпосередньо педагогічних навичок та спеціальних професійних знань, окремими блоками виділити компетенції пов'язані з використанням сучасних інформативно-комунікативних технологій. Додатково, важливим чинником, що повинен бути врахований при формуванні моделі підготовки фахівців за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» можна вважати наявність вимог до розвитку певних когнітивних навичок, зокрема високої лабільності та здатності до перебудови раніше сформованих педагогічних компетентностей протягом навчання та

безпосередньо практичної професійної діяльності з метою запозичення новітніх досягнень як педагогічних технологій, так і надбань науково-технічного прогресу, безпосередньо пов'язаних з їх впровадженням.

В межах блоків, пов'язаних з практичними професійними навичками, варто звернути увагу на виокремлення певних завдань, направлених на вдосконалення в тих формах і засобах фізичного виховання, що не потребують складного спеціалізованого інвентарю та обладнання, можуть виконуватися за умов суттєвих обмежень у просторі та часі, є безпечними для виконавців та не вимагають постійного контролю за виконанням з боку педагогічних кадрів (тренерів, інструкторів, викладачів), направлені переважно на розвиток та вдосконалення індивідуальних фізичних якостей, і при цьому спонукають виконавців до активності, свідомого ставлення до власного здоров'я, функціональних та фізичних кондицій. Окремим чинником професійної підготовки фахівців галузі «Фізичної культури та спорту» слід вважати також формування лідерських якостей, що дозволять ефективно стимулювати контингент на здійснення фізкультурно-оздоровчої діяльності, переконувати в тому числі і власним прикладом у необхідності цілеспрямованої та постійної боротьби з негативними наслідками гіподинамії та інших ускладнень, викликаних обмеженнями рухової активності, пов'язаних з дистанційними формами навчання.